

## Meidän tärkein ateria – aamupuuro

Aamupuuro on monelle suomalaiselle se tärkein ateria, jolla sinnitellään usein puolille päivän taikka jopa pitkälti iltapäivään. Tärkeys voidaan nähdä ja lukea kommenteista, kun kauraryynipaketin vuosia vanhaa logo-kuvaa ruvettiin uudistamaan. Kaura, monesti ennen eläinten rehuviijaa, on nyt kaikkine siitä saatavine tuotteineen maineensa ja kysyntänsä kukkuloilla! Niin kukkuloilla, että Vuonislampi-lehti kertoo nyt muutaman reseptin aamupuuron tekoon.

### LEENAN JA RANEN RESEPTI KAHDELLE

Kiehautan veden, lisään maidon ja kaurahiutaleet. Sekoittelen ja annan porista hiljalleen 10 min tai enemmänkin. Ripaus suolaa viimeiseksi.

Nautimme mustikoiden (tai muiden marjojen) sekä mustikkakeiton tms. kanssa. Rane tykkää lisätä vielä lusikallisen myslää.

Ainekset:

2 dl vettä

2 dl maitoa (tai maitojuomaa)

vajaa 2 dl Elovena-kaurahiutaleita

### KUOREVAARAN EILAN RESEPTI

Elovena -kauraryynejä ruokailijoiden määrän mukaan. Laitetaan jo illalla Kerman Saven kulhoon, mukaan hieman suolaa ja vettä niin, että ryynit peittyvät. Aamulla Eila-rasvatonta maitoa päälle ja mikroon 1,20 minuutiksi. Sitten tehdään välisekoitus ja ehkä lisätään Eila-maitoa.

Uudelleen mikroon 1,20 min. Sitten sekoitetaan ja lisätään kaurakasvisrasva-sekoitusta maun ja haluamasi puuron koostumuksen mukaan.

Aamupuuro on nyt valmis nauttavaksi omien mielilukkeiden kera.



Taiteilija Nina Mutik on Reiskan puurosta nähnyt muitakin!

Ainekset:

kauraryynejä tarpeen mukaan

Eila-rasvatonta maitoa sopivasti

kaurakasvisrasvaa mauksi ja

koostumukseksi

### RAAPION REISKAN AAMUPUURO

Minun ruuanlaittotaitoni on heiveröinen johtuen siitä, että minulla on aina ollut mahdollisuus tulla vain syömään. Isän jäädessä aikoinaan leskeksi ensimmäisiä yksineläjän tehtäviä oli oppia keittämään aamupuuro.

Olisiko tämä ollut houkuttimena, kun kyselin aikoinaan Leenalta neuvoa puuron tekoon. Kuten arvata saattoi, puuronteosta tulikin sitten moninainen lähes joka aamuinen juttu. Se tulee nyt tässä.

Heti herättyä sytytän puuhellan. Otan sopivan kattilan, johon mittaan 0,8 osaa kaurahiutaleita, ja päälle kaadan 2,0 osaa vettä. Lisään vielä hiukan suolaa, sekoitan ja laitan kattilan tullelle.

Sekoittelen välillä, ja kun keitos alkaa kiehua nostan sen hellan reunalle teräsrutilän päälle. Puuro saa muhia, ja nyt seuraa uutisten luku-/kuuntelutuokio. Puuro tekeytyy puoli tuntia taikka enemmänkin, välillä kuitenkin hämmetelen. Eikä haittaa jos siitä tulee liisterimäinen, eli hiutaleisuus häviää.

Valmistelua tapahtuu uutisten aikanakin. Otan lusikan ja lämmitän sitä hellalla. Lämpimällä lusikalla sitten kaapaisen rasvaa (voita tai kolestroliä alentavaa levitetä) ja pudotan sen lautasen/kulhon pohjalle.

Kuumapuuro laitetaan sitten aikanaan lautaselle, jolloin puuro sulattaa allaan olevan rasvan. Monesti rasva alkaa nousta puuron läpi ylös. Lisätään vielä pintaan metsämarjoja ja maitoa. Aamupuuro on syöntivalmis ja maistuva.

## Vuonislampi kauppapaikkana

Kaupankäynti maaseudulla oli hyvin tarkasti säänneltyä aina vuoteen 1859, jolloin sallittiin kaupapuotien perustaminen kaupunkien lisäksi myös maaseudulle. Vuonislahden ensimmäinen luvan saanut kauppias oli **Olli Nevalainen** (1874). 1900-luvun alkuvuosikymmeninä elämä kylässä vilkastui ja kauppalikkeitäkin syntyi useampia. Vuonna 1910 Vuonislahden tuli kauppiaksi **Ivan Doprinin**, joka myöhemmin myi liikkeensä **Pekka Melentjefille**.

Jo vuonna 1906 joukko pielisjärveläisiä maanviljelijöitä, käsityöläisiä ja tehdastyöväkeä perusti pitäjän ensimmäisen osuuskaupan. Kauppa avattiin seuraavana vuonna mutta se toimi huonolla menestyksellä.

### VUONISLAHDEN OSUUSKAUPPA R.L. 1917-1975 (OTK)

Ensimmäisen maailmansodan aikana osuuskauppa-aate heräsi uudelleen henkiin ja Vuonislahdenkin perustettiin sivuliike vuonna 1917.

Vuonislahden Osuuskauppa r.l. muutettiin jo samana vuonna Pielisjärven Yleiseksi Osuusliikkeeksi. Liike oli nk. edistysmielisen osuusliikkeen haara.

**Taavi Kiiskinen** tuli Vuonislahden Pielisjärven Yleisen Osuusliikkeen (Osuusliike Pielines) hoitajaksi vuonna 1928. Taavi ja vaimonsa **Anni** hoitivat Vuonislahden kauppalikettä vuoteen 1954. Kiiskisten jälkeen ”Pielisen” myymälänhoitajana oli pitkän tovin ehkä vuoteen 1975 saakka **Reino Siponen**.

### VUONISLAHDEN OSUUSKAUPPA 1916 - 1971

Porvarillisesti ajattelevat eivät oikein halunneet asioida Osuusliike Pielisessä, joten puolueettoman osuuskauppaliikkeen kannattajat ryhtyivät puuhaamaan omaa liikettään. Vuonislahden Maalaisseuran johtokunta päätti perustaa lokakuussa 1916 Kuivalan talossa pidetyssä kokouksessaan kylälle osuuskaupan, jonka perustava kokous pidettiin samassa paikassa kuukautta myöhemmin. Puuhamiehinä olivat mm. maanviljelijät **Antti Lampen** ja **J.G. Ryyänen**. Vuonislahden Osuuskauppa r.l. avattiin Herranniemen talosta vuokratuissa tiloissa hoitajanaan oman kylän mies, **Yrjö Holopainen**. Vuonna 1919 myymälä sai oman talon. Vuonislahdessa perustettu osuusliike laajeni nopeasti, ja kun Lieksan myymälä kesällä 1917 oli avattu, muutettiin nimikin vastaamaan paremmin toimintaa ja näin sai alkunsa Pielisjärven Osuusliike (SOK).

1930-luvulla Osulan myymälänhoitajana oli **Sairanen** ja sota-aikana **Hugo Kolhonen**. Vuonna 1939 kaupankäynti keskeytyi sodan takia. Myymälänhoitajina olivat **Eemeli** ja **Helmi Timonen**. Myöhemmin **Aulis** ja **Elvi Pennasen** kauppiaskaudella viisikymmenluvun alussa Vuonislahdessa saatiin ensimmäisen kerran jäätelöä kaupasta. Vuonislahden saatiin uusi myymälärakennus vuonna 1953. Myymälän hoitajina olivat mm. **Martti Nurminen**, **Raimo Meriläinen** ja **Erkki Holopainen** 1970-1971. Myymälä suljettiin siis 1971.

Erityisesti rautatieliikenteen kasvun ja viljelytoiminnan kehittymisen myötä kauppa-

liiketoiminta kasvoi kovasti. Saatiin kylälle yksityisiä kauppiaita. Rautatieaseman kautta kulkevaa rahtitoimintaa kauppalikkeet vahvasti hyödynsivät. Tavara liikkui järven yli Kolin puolelle ja metsätyötoimintojen kautta itäisille rajamaille.

Myös matkustajalaivaliikenne Pielisellä oli vuosisadan 1800 molemmin puolin vilkasta, mutta alkoi hiipua heti rautatieliikenteen jatkuttua aina Nurmekseen saakka 2011.

### REIJOLA 1924 – 1960 LUVUN ALKU

**Kalle Reijonen** perusti vuonna 1924 puodin, jota Reijolana vieläkin tunnetaan. Kalle ja **Aliina Reijonen** asuivat Vuonislahden muutettuaan tovin Herranniemen rykirannassa (laivalaituri). Kalle toimi aluksi räätälinä, ja Aliina myi tuoretta leipää ja piti kahvilaa rykirannan kautta kulkeville laivamatkustajille. Tiettävästi Kallella oli jo vuonna 1916 kauppa kylän keskellä nykyisen Väätsen talon kohdalla.

Reijosen kauppa perusti v. 1937 Kelvälle sivuliikkeen, jonka hoitajina olivat **Hilja** ja **Väinö Reijonen**. Aliina ja Kalle kuolivat molemmat vuonna 1941. Vanhempien kuoleman jälkeen jatkoivat lapset **Elma**, **Toini** ja Väinön vaimo Hilja sekä sodan päätyttyä myös Väinö kaupan pitoa vuoteen 1945, jolloin perustettiin Reijonen Oy. Tämä osakeyhtiö toimi vuoteen 1950. **Toini (Simanainen)** sekä Väinö ja Hilja Reijonen jatkoivat vielä kauppiaina Reijolassa 1960-luvun alkupuolelle saakka.

### V.MAURANEN 1950-1981

**Valde** ja **Elma Mauranen** perustivat Viljo Ryynäselä ostamaansa kiinteistöön oman kaupan nimeltä V. Mauranen. V. Maurasella oli joitakin vuosia sivuliike Vuonislahdella 1950-60 -luvuilla. Myymäläauto Maurasen kauppaan hankittiin vuonna 1956.

### E.TURUNEN 1981 - 2009

**Riitta (Valden ja Elman tytär)** ja **Eero Turunen** jatkoivat kaupanpitoa perikunnan lukuun, kunnes he ostivat vuonna 1981 perikunnalta kiinteistön ja kaupan sekä jatkoivat liiketoimintaa itsenäisinä kauppiaina. Riitta ja Eero Turusen kauppa toimi kylän eräänlaisena täyden palvelun minitavaratalona ja postina.

Riitan ja Eeron kauppa E.Turunen toimi omistajien eläkkeelle lähtöön 2009 saakka. Myymäläauto oli lopettanut jo 2003.

### VALJAN VALINTA 2011

E.Turunen kaupan paikalla toimi vielä 2011 noin vuoden päivät Valjan Valinta, omistajana inkerinsuomalainen **Valentina Demshko**.

### WANHAN KOULUN PUOTI 2021 -

Kymmenen vuotta kylä eli ilman kylän omaa kaupatoimintaa. Tänä aikana maailma on sähköistynyt (digitalisoitunut) paljon, oli omaksuttu viikottaiset kauppareissut Lieksan keskustaan ja talvella Kolille, oli opittu käyttämään verkkokauppaa.

Vaikka kaupankäynti on aina ollut haasteellista, eletään nyt hyvässä odotuksessa mm. matkailun kehityksessä ja Kolin suuremman vaikutusalueen ymmärryksessä.

Tervetuloa kaupantekoon **Riikka** ja **Calle Heinosen** puotiin. Uskokaa, se tekee hyvää meille kaikille!

Reino Kuivalainen

Lähte: Vuonislahden historiaa, Sirpa Sulopisto 2001 ja Matkailulaivaliikenne Pielisellä 135 vuotta, Matti Turunen